

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De Naam des Heeren - een sterke Toren

Spreuken 18 : 10.

Het was een groot geluk voor de inwoners van Thebez, dat er midden in hun stad een sterke toren stond.

Want in het uur van het gevaar „zo vloden daarheen al de mannen en de vrouwen en alle burgers van de stad, en sloten voor zich toe; en zij klommen op het dak des torens.” En nu mocht de gevreesde Abimelech komen met zijn soldaten om die sterkte te bestormen en met vuur te verbranden . . . veilig geborgen in die toren was zelfs een vrouw in staat om de toestormende vijand te overwinnen door een stuk van een molensteen op het hoofd van Abimelech te werpen. (Richteren 9 : 50 v.v.).

Maar nu is er nog een betere stad dan het oude Thebez en er is nog een sterkere toren dan die daar gevonden werd.

Er is een stad waarvan de kerk zingt met de dichter: „de beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten. God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken van de morgenstond.”

Ja waarlijk: God is in het midden van haar! Als een sterke Toren, Die een veilige Toevlucht biedt in het uur van gevaar. En zo zegt de Spreuken-dichter: „De Naam des HEEREN is een sterke Toren; de rechtvaardige zal daarheen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden.”

De Naam des Heeren! Dat is de Heere Zelf! De Heere, zoals Hij Zich heeft geopenbaard in Zijn Woord. De HEERE, de God des verbonds, de belovende God, de God-naar-Zijn-volk-toe! De Verbonds-Jehova, zoals Hij Zich heeft geopenbaard in Zijn Zoon, de Borg des verbonds, gegeven tot wijsheid van God, tot rechtvaardigheid, tot heiligmaking, tot een volkomen verlossing.

De Naam des Heeren. Dat is de drieënige God Zelf, in al Zijn heerlijke deugden, met al Zijn onwankelbare beloften, die immers in Christus „ja en amen” zijn!

Welnu: Hij is een sterke Toren!

En nu gaat hier de zaak het beeld ver te boven. Want hoe sterk de vestingwerken van de krijgslustige Oosterlingen ook mochten zijn, zij waren toch niet onoverwinnelijk. Ze boden toch geen volmaakte veiligheid.

Maar dit mag wel gezegd worden van de Naam des HEEREN!

Die Naam is een onoverwinnelijke vesting, omdat de Heere Zelf onoverwinnelijk is. „De rechtvaardige zal daarheen lopen”, zegt onze tekst.

De rechtvaardige: dat is degene, die verlangt naar Gods rechten, naar Gods inzettingen te leven, die lust heeft om de Heere te vrezen, die de Heere liefheeft, omdat God hem eerst heeft liefgehad.

De rechtvaardige zal daarheen lopen. In het uur van het gevaar vlucht hij tot die Naam! Een andere toevlucht kent hij niet, geen andere schuilplaats blijft hem over dan deze Toren.

Maar die Toren is er dan ook! En de toegang tot die Toren is gebaad door Christus, Die al Gods deugden heeft opgeluisterd door Zijn volmaakt Borgwerk. Christus is de Deur! Zalig, als de rechtvaardige, als de achtervolgde, door schuld verslagen, benauwde

zondaar, door de Heilige Geest overreed, in het geloof door die Deur de Toren mag binnenvluchten.

Als op zijn smekend, pleitend worstelen, die deur voor hem opgaat en weer achter hem wordt gesloten.

Veilig en geborgen in die Toren, getuigt hij met al Gods vromen: „God is ons een Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtig bevonden een Hulp in benauwdheden. Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde hare plaats en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën.”

Stel u zulk een rechtvaardige voor. Veilig geborgen in de Naam des HEEREN. Hij heeft vanuit die Toren een vergezicht over de weg, die hij heeft afgelegd. Hij overziet de Bethels en de Eben-Haëzers in zijn leven, maar ook de plaatsen van aanvechtingen en nederlagen.

Daar heeft zijn God hem opgezocht en staande gehouden. Daar boog hij voor het eerst zijn knieën. Daar leerde hij vragen naar Hem, Die het eerst naar hem vroeg. Daar is hij gevallen, maar de Heere richtte hem weer op, en troostte zijn hart.

De moeiten van het leven hebben hem gedrukt; de smarten van het leven hebben hem gepijnigd. Maar de Heere heeft door alles heengeholpen.

De vijanden hebben gedreigd en ze dreigen nog.

Daar komen ze weer aan! Maar ze kunnen het Hoog Vertrek niet bereiken.

En de rechtvaardige, schuilend in zijn Sterke Toren, roept zijn medestrijders in het geloof toe:

*Laat ons alom Zijn lof ontvouwen,
In Hem verblijdt zich ons gemoed,
Omdat wij op Zijn Naam vertrouwen,
Die Naam, zo heilig, groot en goed.*

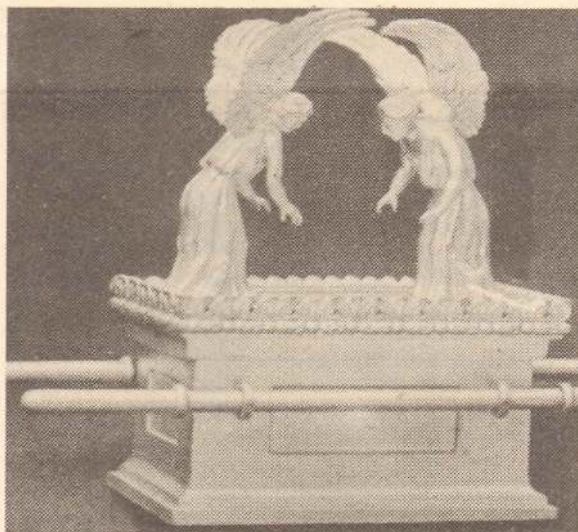
Buiten deze Sterke Toren is geen veiligheid, wacht slechts de ondergang. Haast u om uws levens wil!

ds. Vlietstra.

De Tabernakel Zestiende les

HET GOUDEN VERZOENDEKSEL

A. De ark (2)

„Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is.”

II Tim. 3 : 16.

Van de administratie

Zoals we al verwachtten kwam in de afgelopen periode de stroom van betalingen van het abonnementsgeld weer binnen met weer veel giften voor ons blad. In totaal f 8246,50.

Heel hartelijk dank hiervoor.

Degenen die hun acceptgirokaart nog niet hebben ingevuld voor betaling, en dat zijn er nog heel veel, zouden we willen vragen: doet u het zo gauw mogelijk, dan wordt het ook niet vergeten. Had u de vorige jaargang al betaald?

We blijven uitzien naar uw betalingen (en overbetalingen). Er konden weer 7 nieuwe abonnees worden ingeboekt, die of zichzelf opgaven of door anderen werden opgegeven. Ook hiervoor onze dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. **Ontmoetingsdag.** We willen weer even wijzen op de komende ontmoetingsdag, die D.V. zal worden gehouden op zaterdag 9 april a.s. in het kerkgebouw van de kerk te Sliedrecht-centrum. Sprekers zullen zijn, in de morgensamenkomst de predikanten Blom, Van der Meij en Van der Ent en in de middag-samenkomst de predikanten Vlietstra, Van Zonneveld en Tanis. We hopen weer op de medewerking van de koster van die kerk, die zich ook bij vorige ontmoetingsdagen daarvoor ingespannen heeft. Dan zal er een bus beschikbaar zijn om de bezoekers van de trein af te halen en weer naar het station te brengen. En een bord, dat de bezoekers per auto of autobus de weg wijst. En zo kan ook op koffie enz. worden gerekend. Noteer deze dag en kom D.V. zo mogelijk dan naar Sliedrecht.

2. **Bezorging van ons blad.** Het blijkt af en toe dat sommige abonnees het blad regelmatig pas op maandag of later ontvangen. De oorzaak kan bij de post liggen, maar het is ook mogelijk, dat een adresplaatje verkeerd zit, wat een vertraagde bestelling kan geven. Daarom ontvang ik graag in een voorkomend geval bericht, om zo mogelijk verbetering aan te brengen.

3. **Alle Begrip te Boven.** Het blijkt dat de plaatsing van de vervolg-artikelen onder deze naam waardering hebben ondervonden. Er wordt nu hard aan gewerkt om het boek uit te geven. Als er niets tussen beide komt zal het nog in dit voorjaar het licht zien. De prijs komt lager uit dan ik aanvankelijk genoemd heb. De juiste prijs kan ik nog niet vermelden. Maar graag neem ik bestellingen aan, die dadelijk na de verschijning zullen worden uitgevoerd.

4. **Arbeid onder de Joden in Canada.** Voor dit doel ontving ik via de kerkeraad van Alphen aan den Rijn een gift van f 25,-. Hartelijk dank.

5. **Uit de Levensbron.** Een theologische student zou graag in het bezit komen van oude jaargangen van de preken-serie Uit de Levensbron. Is er iemand die hem daaraan kan en wil helpen? Zo ja, met welke jaargangen en onder welke voorwaarden? Gaarne hoor ik dat.

B.

In onze Heidelberger lezen we in het antwoord op de vraag „Waaruit weet ge dat?” „Uit het heilig Evangelie . . . en door de offeranden en andere ceremoniën der Wet laten voorbeelden”. En dus ook tot onderwijzing.

Ja, wat ligt er dan een kostelijk onderwijs opgesloten in de diensten en in al de

voorwerpen van de Tabernakel! Bijzonder ook in het HEILIGE DER HEILIGEN, waarin alleen de ark stond.

Wij vragen thans uw aandacht voor het GOUDEN VERZOENDEKSEL, in het Hebreeuws de „kapporet”, waarvan de betekenis wijst op „verzoenen” en wel met de grondbetekenis van: „bedekken” en „uitwissen”.

„Bedekken” vanzelf niet in die zin, zoals wij doen, namelijk: onze zonden willen bedekken. O, neen! De Heere bedekt degenen „Die met hun zonden en ellenden tot Hem zich ter genezing wenden” met het dierbare bloed van Christus, dat reinigt van alle zonden.

En daartoe ontdekt de Heilige Geest aan de zonde als ongerechtigheid voor God. Hij haalt ze voor de dag, maar niet om de zondaar te verderven, maar juist, om die niet alleen te bedekken met het bloed van Christus, maar ook om die „uit te wissen” in dat bloed.

Dit „bedekken” en „uitwissen” gaat ook allèen van GOD uit en niet van de mens. We merken dit op, omdat hier sprake is van een verzoening als een tot elkander brengen van 2 personen, die tegenover elkander staan, namelijk Eén (God Zelf) als de beledigde partij en de andere als overtreder en vijand.

Welnu, van welk een grote en onuitsprekelijke betekenis is dat VERZOENDEKSEL boven de Ark!

Maar laten we eerst bezien hoe het gemaakt was. Dat lezen we in Exod. 25 : 17 vv.

We weten, dat God bijzondere wijsheid en gaven had gegeven aan Bezaleël en Aholiab om de tabernakel te bouwen en dat precies naar het voorbeeld, dat God gegeven had aan Mozes op de berg Sinaï.

We lezen dan, dat het verzoendeksel gemaakt werd van „louter goud”. En de Cherubs erboven van „dicht goud”. Dat was „rondgeslagen” goud, waarmede het verzoendeksel als een gouden plaat op de ark overtrokken was en aangebracht tussen de lijst van de ark.

Verder lezen we in Exodus 25 : 18 vv, dat er 2 cherubs gemaakt werden, welke geplaatst werden aan de beide einden van het verzoendeksel, zich omhoog heffend vanuit die zijden, maar zó, dat zij met het verzoendeksel één geheel vormden.

Zij stonden ook zó gesteld, dat hun aangezichten waren gericht naar het verzoendeksel, zoals we op de afbeelding, die we hier nog eens plaatsen, kunnen zien.

We lezen in I Petr. 1 : 12c: „In welke dingen de engelen begerig zijn in te zien.” Waarom? Wel, zij konden niet begrijpen, hoe een rechtvaardig God te doen kan hebben met een zondig schepsel, toen het God naar Zijn troon en kroon gestaan heeft.

Daarom stonden er bij de ingang van het gesloten paradijs 2 cherubs met een „uitgetrokken zwaard” om te bewaren de weg naar de boom des levens.

Maar hier op het verzoendeksel stonden zij . . zonder een zwaard. Ja, want het zwaard van de voltrekkende gerechtigheid Gods is op Golgotha neergekomen op Christus. Daarom konden de cherubim op het gouden verzoendeksel afgebeeld staan **zonder** zwaard. Eenmaal per jaar, op de grote Verzoendag, besprengde de hogepriester het verzoendeksel met het bloed van de geslachte bok.

Zo stonden de cherubim met hun vleugels uitgespreid over het verzoendeksel.

Daarin lag de gedachte opgesloten van „overdekken”, van „beveiliging”. Bestond er dan gevaar? En in welke zin? Wij weten, dat de Heere ten strengste verboden had, in te zien in de ark. Denk aan de inwoners van Beth-Semes, toen de ark terecht was gekomen in de handen van de Filistijnen. Zij zagen in de ark en werden gestraft met de doodstraf.

Ook bij het vervoer van de ark door de woestijn moest de ark zelf bedekt zijn, en wel met een kleed van dassenvellen. Zie Numeri 4 vs. 25. Ja, Gods wakend oog rust ten eerste op de heilige dingen. Daarmee neemt de heilige God het zeer nauw!

Zo is er dan ook een „toezicht-houden” door de engelen. We menen, dat daarop de tekst wijst van I Korinthe 11 : 10 en wel de woorden: „Om der engelen wil.”

Wat wordt er over 't algemeen weinig rekening gehouden onder ons met deze dienst der engelen! Denkt u er wel eens aan o.a. hoe men in het huis des Heeren moet verkeren? Hoe men preekt? Hoe men gekleed is? Hoe men luistert? Hoe men het kerkgebouw verlaat? Men zou zeggen: hou op

met deze dingen! Neen, ze zijn van belang. Hoor, wat de Heere zegt in Lukas 8 : 18a: „Ziet dan, hoe gij hoort.”

Van de Ark met haar gouden „verzoendeksel” ging er wel een geweldige prediking uit! En dat was **het wonen Gods** onder Zijn volk.

Daarheen wees ook de „wolk” boven het verzoendeksel, de „SCHECHINA”. Dat was de „HEERLIJKHEID des HEEREN”, de „KABOD” van Jehovah. Dat lezen we in Exodus 40 : 34, namelijk: „Toen bedekte de wolk de tent der samenkomst, en de heerlijkheid des Heeren vervulde de tabernakel.”

In het midden van deze wolk was „een gedaante des vuurs van de avond tot aan de morgen”, zo lezen we in Numeri 9 : 15.

Men meent, dat deze vuurglans het eigenlijke teken was van de tegenwoordigheid Gods, als wonend onder Zijn volk.

Deze tegenwoordigheids-openbaring geschiedde meermalen onder zulk een vuurteken. Denk aan de openbaring Gods aan Mozes bij de brandende braambos; aan de „vurige fakkel”, die bij de verbondssluiting des Heeren met Abraham tussen de stukken doorging.

En in het Nieuwe Testament zien we bij de Uitstorting van de Heilige Geest op de hoofden der discipelen „verdeelde tongen als van vuur.”

Nu dienen we hier wel te onderscheiden en deze wolk boven het „verzoendeksel” niet te vereenzelvigen met de „Wolk- en vuurkolom”, welke meeging ten geleide van Israël door heel de woestijn.

Welnu, zo woonde de Heere onder Zijn volk en zo **sprak** Hij met Zijn volk. Dat lezen we in Exodus 25 : 22:

„En aldaar zal Ik bij u komen en Ik zal met u spreken van boven het Verzoendeksel af, van tussen de twee cherubim, die op de ark der getuigenis zijn zullen.”

Zo sprak de Heere ook tot Mozes, toen Mozes in de Tent der samenkomst ging om met de Heere te spreken, neen, niet in het „Heilige der heiligen”, want daar mocht alleen de Hogepriester komen, op de „grote verzoendag”, dus éénmaal per jaar, waarbij hij „het bloed” zevenmaal sprengde op het verzoendeksel en vóór het verzoendeksel. Leviticus 16 : 15.

„En Ik zal met u spreken van boven het verzoendeksel”. Vandaar dat er dan ook sprake was van een „Aanspraakplaats”. In psalm 28 smeekt David in vers 2: „Hoor de stem mijner smekingen, als ik tot U roep; als ik mijn handen ophef naar de aanspraakplaats Uwer heiligheid.”

En zo was het **wonen** Gods boven het verzoendeksel als op Zijn **troon**, een troon der genade.

Luther noemde die een „genade-stoel”. En dit was een genade, in **recht** verheerlijkt en dat alleen door het **bloed** van Christus!

Want zo alleen kon de heilige God gemeenschap oefenen met een schuldig volk. Want de heilige **WET** Gods lag . . . in de ark . . . **onder** het „verzoendeksel!” Maar daarover D.V. in een volgende les, waarin we nog willen bespreken, wat er in de ark lag, namelijk: de 2 tafels van de WET, de kruik met manna en de staf van Aäron.

Dr.

v.L.

Uit de gouden Schatkist 12

CHRISTUS DE VEILIGE SCHUILPLAATS

Christus heeft de verlossing en veiligheid van de Zijnen in Zijn eigen handen, zodat we niet behoeven te vrezen, dat we, als we met Hem verenigd zijn, niet veilig zouden zijn. God heeft Hem alle macht gegeven in hemel en op aarde om aan elk wie tot Hem komt, het eeuwige leven te geven. Hij is voor Zijn Kerk het Hoofd in alle dingen en het werk der zaligheid is aan Hem toevertrouwd. Hij kan door Zijn eigen macht zaligmaken, die Hij wil en beschermen, die in Hem zijn. Welke vaster grond van vertrouwen had God ons kunnen geven, dan dat aan de Middelaar, die voor ons gestorven is en voor ons een Voorbidder is, de beschikking gegeven werd over die zaken, die Hij door Zijn dood verworven heeft en voor welke Hij tussen-treedt bij de Vader?

Christus' liefde, medelijden en genadige handelingen zijn zodanig dat we er zeker van kunnen zijn, dat Hij gewillig is om allen, die tot Hem komen, te ontvangen. Zou Hij dit

niet doen, dan zou Zijn werk vruchteloos geweest zijn en Zijn beloften aan de Vader en aan ons zouden niet ja en amen zijn. Dit nu kunnen Zijn wijsheid en getrouwheid nooit gedogen. Hij is zo vol liefde en vriendelijkheid, dat Hij niet anders wil, dan ons, indien wij tot Hem komen, te ontvangen en te verdedigen. Christus kan en wil behoorlijk medelijden met ons hebben. Zijn armen zijn wijd geopend om ons te ontvangen. Hij verheugt Zich erin om nooddruftige zielen, die tot Hem komen te ontvangen en te beschermen. Hij wil ze bijeenvergaderen, zoals een hen haar kiekens onder haar vleugelen vergadert. In dit werk verblijdt Hij Zich uitermate, want Hij heeft grote lust in de daden Zijner liefde en in die van Zijn medelijden en barmhartigheid.

Aangaande al hetgeen tot nu toe gezegd is neem ik, eer ik verder ga, de gelegenheid waar, om allen, die Gods toorn vrezen, te nodigen om tot Christus Jezus te komen. U verkeert inderdaad in een vreselijke toestand. Het is ontzettend, dat Gods toorn en wraak boven uw hoofd hangt en dat u niet weet, hoe spoedig die op u zal vallen.

U bent enigmatische gevoelig, dat u in een vreselijke en gevaarlijke toestand verkeert. U bent vol vrees en beroering. U weet niet, waar u heen moet vluchten om hulp. Uw hart wordt als het ware door een storm heen en weer geslingerd.

Hoe gelukkig zou u zijn, als uw hart maar overreed kon worden u met Jezus Christus te verenigen. U zou dan buiten alle gevaar zijn. Welke stormen en orkanen er buiten Hem ook mogen woeden, u zou in Hem veilig kunnen rusten. U zou wel het bulderen van de wind en het rollen van de donder buiten Hem horen, maar in deze Schuilplaats bent u ertegen beschut. O, laat u toch overreden in Christus Jezus verborgen te worden! Waar kunt u een grotere verzekering vinden, dat u waarlijk en voor alles veilig zijt? Hij neemt het op Zich u te verlossen en te verdedigen, als u in Hem wilt vluchten. Hij beschouwt het als Zijn werk. Hij heeft er Zich reeds vóór de grondlegging der wereld toe verbonden. Hij heeft Zijn getrouwe belofte gegeven, die Hij nooit zal verbreken. Als u in Hem gevonden wordt, zal Zijn leven het uwe zijn. Hij zal dan voor u instaan.

U zult zeker door de Vader aangenomen worden, als u met Christus verenigd bent. Christus is door de Vader uitverkoren en gezalfd. Hij is door Hem gezonden juist om hen, die in gevaar en vrees verkeren, te redden.

God heeft Hem zeer, ja oneindig lief en Hij zal hen, die in Christus zijn, gaarne aannemen. Gods rechtvaardigheid en wet zullen niet tegen u zijn, als u in Christus bent. De bedreiging: „Ten dage als ge daarvan eet, zult ge sterven” zal u in haar eigenlijke zin niet meer treffen. Als u tot Christus komt, zal dat een zeker bewijs zijn, dat Christus u van eeuwigheid heeft liefgehad en dat Hij voor u gestorven is.

U behoeft niet in die gevaarlijke storm te blijven. Nabij u is er een veilige Schuilplaats, waarvan de deuren openstaan om arme zondaren in te laten. O haast u daarom tot die Man, Die een verberging tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed is.

Laat deze waarheid de gelovigen ook oorzaak geven de Heere Jezus meer te prijzen.

Overweegt, dat Hij het is en Hij alleen, die u beveiligd tegen Gods toorn, dat Hij alleen een veilige Toevlucht en sterke Toren is. Uw vrijstad is onneembaar. Er is geen Rots gelijk Hij. Er is niemand gelijk Christus, „de God van Jeschurun, die op de hemel vaart tot uw hulp en met Zijn hoogheid op de bovenste wolken. De eeuwige God is u een woning en van onder (zijn) eeuwige armen.”

Jonathan Edwards.

Leven naar Gods wil 9.

Een handreiking in nood?

Een handreiking in nood! Ik meen niet teveel te zeggen dat het rapport over het Schriftgezag van de Gereformeerde Kerken dát heeft willen zijn. De nood van kerk en samenleving, die er vandaag is, heeft ongetwijfeld sterk voor ogen gestaan, toen de wens sprak een rapport te doen verschijnen, waarin het verstaan van de Heilige Schrift centraal staat. Vooral de nood van het leven

van deze tijd heeft duidelijk een grote rol gespeeld. Wie het rapport eerlijk leest komt dat element heel duidelijk tegen.

Die nood is groot. Wie zou het durven ontkennen? Is het geen nood als we eraan denken, dat de grootmachten beschikken over wapenen, die wanneer ze onverhoopt gebruikt worden een massale vernietiging van mensenlevens zullen betekenen? Wie denkt niet aan de nood van de huidige economische recessie? Elke dag neemt het aantal werklozen toe. Het wordt een benauwende vraag hoe straks de velen genoegzaam brood zullen krijgen. En dan - om maar niet verder te gaan - de nood van de huwelijksontwrichting, die al meer werkelijkheid wordt.

Dezer dagen stond er een tekening in het dagblad „Trouw“, die iets van de laatste nood uitbeeldde. Een jongen stond met zijn boekentas naast zich voor het gesloten hek van een school. Hij kijkt in zijn agenda en zegt tegen een andere jongen bij hem: „ik wil wel naar huis, maar ik weet niet meer of ik naar mijn moeder, mijn vader, de vriend van mijn moeder of de vriendin van mijn vader zou gaan“. De jongen die erbij staat antwoordt: „dat heb ik ook wel eens“. Het is niet anders dan een wrange uitbeelding van de ellende die een scheiding teweeg brengt in zoveel gezinnen. De advertentierubrieken van dezelfde krant met aanbiedingen van gescheidenen voor een nieuwe „relatie“ spreken mee. Het is in een ander opzicht een stuk nood dat ze in die krant kunnen staan. De lezers van zo'n 25 jaar geleden zouden hun ogen van verbazing hebben uitgewreven als ze zulke advertenties in een christelijk blad hadden gelezen.

Die nood is er. En veel vragen rondom zijn er ook. We willen ze heus niet bezien vanuit een achterkamertje, waar ze nimmer binnendringen. Die nood is er niet alleen in de kerken, waarin dit rapport verschenen is. Die nood is er ook bij anderen, ook bij ons. Het zal bij de een erger zijn dan bij de ander. Laten we het eerlijk zeggen, we vinden het allemaal fijn als we kunnen zeggen: bij ons is er maar een enkel geval. Het moge zo zijn, maar laten we bedenken dat het in de regel overal doorgaat. We kunnen aan de vragen rondom niet voorbijgaan. Wel is het goed erop te letten dat alle vragen niet altijd van een échte betrokkenheid op de nood getuigen. Er wordt tegenwoordig bijvoorbeeld wel eens zo over het kernwapen-vraagstuk gediscussieerd dat je wel eens denkt: gemakkelijk in vredestand! Niettemin de vragen blijven er.

Welnu, onmiskenbaar is er een toon aan dit rapport: we moeten ingaan op die vragen. Misschien nog meer zo: die vragen roepen om een duidelijke Bijbel. We kunnen dit lezen in het laatste hoofdstuk: „Samen verder“. Daar lezen we op blz. 122: „Het is opmerkelijk . . . hoe van allerlei kanten geroepen wordt om een duidelijke Bijbel. Men vraagt om een woord van de Heere, dat niet door eenzijdige of relaterende uitleg wordt toegedekt, maar dat ondubbelzinnige leiding geeft temidden van de vele vragen van deze tijd: met name vragen over goed en kwaad, alsmede politieke vragen.“ Leiding heeft men in dit rapport willen geven, een handreiking in de nood van deze tijd. Het gaat erom dat er met „nieuwe oren“ geluisterd wordt naar de Bijbelse boodschap om zo een weg te vinden in de vele problemen in dit leven.

Hierbij kunnen we ook aantekenen dat in ditzelfde rapport ook sterk naar voren komt dat de uitleg van Gods Woord dienstbaar moet zijn aan de opbouw van de samenleving in brede zin. Vanuit dat gegeven spreekt de gerichtheid op de nood en de vragen er rondom. Men wil dienen tot de verwerkelijking van de liefde tot de naaste en de solidariteit met anderen.

De vraag moet echter gesteld worden. Is het zo dat hier werkelijk een handreiking gedaan wordt in de nood van vandaag? We hebben geen reden om aan de goede bedoelingen te twijfelen maar toch moet ons antwoord zijn: helemaal niet!

Temidden van alle noden en vragen in deze tijd blijft de grote nood van de mens van vandaag, dat hij God en Zijn Woord heeft verlaten. In dit rapport wordt die peiling van de nood helaas gemist. Het spreekt niet duidelijk over de mens die van nature niet luisteren wil naar de stem van Gods Woord en niet buigen wil voor Zijn geboden. Ongetwijfeld moet hier spreken de be-

schouwing over God die in het gehele rapport naar voren komt. God, Die in Zijn heiligheid en majesteit Zijn Woord spreekt en daarom gezag kan eisen, blijft hier verborgen. En zo spreekt het ook niet van de mens die vanuit zichzelf lijnrecht staat tegenover die God in Zijn Woord.

Dan: de Heere zegt in Zijn Woord dat in het waarachtig horen naar Zijn geboden de uitweg ligt in de noden en vragen van vandaag. Daarvoor is niet minder nodig dan de hartelijke bekering tot God. Dat is iets anders voor mij dan het „bekeerd worden tot het nieuwe en diepere inzicht in het Woord“, dat ons in „God met ons“ gepredikt wordt. Hoe kan er gehoord worden in de ware zin van het Woord als aan dat Woord Zelf de kracht ontnomen wordt? Als er vraagtekens gezet worden achter de geboden zelf? We zeggen daarmee niet dat Gods Woord voor iedere nood pasklare antwoorden geeft, maar wel dat er geen antwoord te verwachten is als we de geboden Gods eerst zelf pasklaar gaan maken aan onze situatie. En dat gebeurt in dit rapport. Wellicht is het beter zo gezegd: het antwoord dat wij menen in Gods Woord te kunnen vinden is het niet. Dat hebben wij er zelf ingelegd!

Daarom moeten we eerlijk zeggen: hier is geen handreiking in de nood. Wel is het te vrezen dat de mens zelf een handreiking krijgt om te volharden in een leven, dat niet is naar het Woord van God. Het gaat dan als met de toepassing van de abortus provocatus. Men wil niet voorbijgaan aan de nood van de vrouw of het meisje en probeert met allerlei redeneringen Gods Woord aan zijn kant te krijgen om de abortus goed te praten. Opvallend is het intussen dat dit rapport over dit toch zeer actuele ethische vraagstuk zwijgt. Moeten we er niet terecht bang voor zijn dat juist mede door dit rapport het over de gehele linie van Gods geboden zo zal gaan? Liefde en bewogenheid in het zoeken van wegen temidden van de noden van deze tijd zijn zeer zeker vereist. Wie alleen weet van het verbod van abortus in ongeoorloofde gevallen zonder hulp in liefde heeft het Woord Gods zeker niet verstaan. Maar wij helpen wezenlijk niet als we de zonde geen zonde noemen en aan de geboden Gods afdoen. Daarom kunnen we in het z.g.n. nieuw verstaan van de Bijbel geen bevrijding zien, zoals zo vaak wordt voorgesteld, ook geen bevrijding van het leven naar Gods geboden. Het zal integendeel verder afvoeren van dit leven.

Wél bevrijding maar dan juist van de geboden Gods. Dan komen we de mens van deze tijd wel tegemoet in zijn steeds verder afgevoerd worden van wat God heeft ingesteld, maar gaan juist aan de nood in Bijbelse zin voorbij.

D. Slagboom.

Mevr. M. Kok-Van der Spek overleden

In het laatste nummer van de vorige jaargang maakten we melding van het overlijden en de begrafenis van Ds. R. Kok Sr. Kort na haar man is ook mevr. Kok de eeuwige rust ingegaan. Ze overleed op 3 februari j.l. in de ouderdom van 87 jaar.

Op het overlijdensbericht schrijven de kinderen als volgt: Na een liefdevol huwelijk van ruim 63 jaar mocht moeder zeven weken na haar geliefde man ingaan in de eeuwige rust. Levende vanuit de dienende liefde van Jezus Christus was haar leven dienen. Zij zocht voor haar kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen het beste deel. Een schone erfenis is haar geworden.

Toen we in oktober j.l. nog bij het echtpaar Kok op bezoek waren hadden we niet kunnen denken dat zij zo spoedig vlak na elkaar zouden heengaan.

Van de begrafenis kunnen we in dit nummer geen melding meer maken. We moeten er mee volstaan vast te stellen, dat die bij de verschijning van dit nummer achter de rug is en moet hebben plaats gevonden op maandag 7 dezer op de algemene begraafplaats aan de Veldweg te Soest na een rouwdienst in de Ichthuskerk.

Zalig zijn de doden die in de Heere sterven.

B.

Voor de Jeugd

Het Zonnekind 52

Beste jongelui!

„En hij sloeg hen, de schenkel en de heup, met een grote slag; en hij ging af en woonde op de hoogte van de rots Etam.

Toen togen de Filistijnen op en legerden zich tegen Juda en breidden zich uit in Lechi.”

Richt. 15 : 8 en 9.

Simson had als richter de Filistijnen kort en klein geslagen, zo hebben we dat de vorige keer vernomen. Het was een „grote slag“ geweest. En dat heeft een ogenblik grote schrik gezet. Daarom kon Simson, na deze slag rustig afgaan en woonde op de hoogte van de rots Etam.

De grote schrik die de Filistijnen overmande, is nog geen vreemde zaak in de wereld. Want de Filistijnen zijn het beeld van de wereld. Houdt dat steeds in de gaten. De meerdere Simson, gaat nog richtend door de wereld. Daar vallen in de wereld grote slagen. Dat gebeurt door oorlogen, rampen en allerhande andere zaken. God heeft duizend middelen in Zijn hand, om de Filistijnen, ook de vijanden van God in het jaar 1983 neer te slaan. Doch wie merkt in al deze dingen de hand des HEEREN op? Wie buigt er onder Zijn slaande hand? De wereld doet het niet. Want eer tijdelijke verslagenheid gaat altijd weer gauw voorbij. Doch dat is niet alleen het geval in de wereld, maar dat is het geval bij alle natuurlijke mensen. Dus ook bij kerkmensen, die van de wereld uiterlijk onderscheiden zijn. En vragen jullie nu jezelf maar eerlijk af, hoe het met jullie gesteld is. Mogelijk zijn er in je omgeving slagen gevallen. Een plotseling sterfgeval van een vader, moeder, broer of zuster. Een vriend of een vriendin. Je bent dan echt een ogenblik onder de indruk. Je zegt niet veel. Je bent „verslagen“. Doch het is een verslagenheid over de gevolgen van de zonde en niet over de zonde zelf. Het is eigenlijk ook nog niet eens een verslagenheid over de gevolgen van de zonde. Want datgene wat de mens overkomt, ziet hij niet als een gevolg van de zonde. Hij heeft eigenlijk helemaal geen verstand van zonde. Hij weet niet wat zonde is. Hij praat wel over zonde en bedrijft ook de zonde, doch dat door de zonde God onteerd wordt, daar wordt in het minst niet bij stil gestaan. Dat doet men in de wereld niet en in de kerk doet men dat ook niet. Of doen jullie dat mogelijk wel? Ik mag natuurlijk niet generaliseren. Want er zijn altijd uitzonderingen op de regel. Ik zou zeggen: Gelukkig! Want degenen die door Gods Geest worden bearbeid, komen er achter wat zonden zijn. Men heeft ze tegen een goeddoend God bedreven. En dat geeft smart in het hart. Dat doet niet alleen buigen onder de slagen, maar dat doet buigen onder God. En daar gaat het over. De slagen worden geheiligd, zoals dat gezegd wordt. En dat is ook zo. Ze hebben dan een vernederende uitwerking. Men komt dan als een verslagene van hart en een gebrokene van geest aan de voeten des HEEREN terecht. Wie daar terecht mag komen, bevindt zich op een goede plaats. Want wie Hem need'rig valt te voet, zal van Hem Zijn wegen leren. Hij wordt door de Heere zelf onderwezen in die dingen die ter zaligheid nodig zijn. Aan de zodanigen wordt Christus geopenbaard, Die als Sions gezalfde Koning niet alleen richtend door de wereld trekt, maar Die ook in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken door voor hen de slagen op te vangen, die zij hebben verdiend. Geleerd wordt dan: Hij is om onze overtredingen verwond en om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld . . . Als dat verstaan wordt, buigt men nog dieper onder de Heere. Beleefd wordt dan dat Hij nooit handelt met ons naar onze zonden. Hoe zwaar, hoe lang wij ook Zijn wetten schonden. Hij straft ons dan wel, maar naar onze zonden niet. Men kan dan zelfs, hoe raadselachtig het mogelijk deze of gene ook voorkomt, voor de slagen dankbaar zijn. Want men is er door naar de Heere toe geslagen. Als de slagen dit zaligmakend gevolg niet hebben, dan valt het altijd de andere kant uit. Men is dan net als Farao, die na elke slag steeds weer zijn hart verhardde. Geliefde vrienden, geeft op al deze dingen nauwkeurig acht. Want de wereld is niet zo ver bij ons vandaan. Ieder die eerlijk is, zal moeten zeggen: Al gaan wij dan uiterlijk niet met de wereld mee, de beginselen van de wereld leven toch in mijn hart. Als dit zo is, terwijl Gods slaande hand jullie treft, bedenkt dan wat er staat in 1 Petr. 5 : 6:

„Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhogte te Zijner tijd”.

Vanwege de indruk die de „grote slag” had nagelaten, kon Simson rustig Timnath verlaten. Hij heeft de hoogte van de rots Etam voorlopig tot zijn woon- en schuilplaats gekozen. Schriftverklaarders zeggen, dat in die hoge Rots zich een diepe kloof bevond, waarin men werkelijk af moest dalen, om er in te kunnen wonen.

Simson heeft zich daar niet verborgen omdat hij bevreesd was, dat de Filistijnen wel eens wraak zouden kunnen nemen. Simson kende geen vrees. Hij was zich, ondanks al het zondige wat hem als mens aankleefde, zijn richterschap bewust. Daarom geloof ik dat hij in die rots wel heeft kunnen zingen: Ik lag en sliep gerust. Van 's HEEREN trouw bewust. Tot ik verfrist ontwaakte. Want God was aan mijn zij; Hij ondersteunde mij, In 't leed dat mij genaakte. Ik zal vol heldenmoed; Daar mij Zijn hand behoedt; Tienduizenden niet vrezen. Schoon ik van alle kant; Geweldig aangerand En fel geprangd moog' wezen. Wat is het een voorrecht als men zo gerust in de HEERE mag wezen. Dan heeft men geen kwaad te vrezen. We leven in een geweldige tijd. Degenen die God niet vrezen, hebben alles te vrezen. Doch degenen die de HEERE mogen vrezen hebben niets te vrezen. Want de Heere is met hen. En zo God voor ons is, wie of wat zal dan tegen ons zijn?

Simson heeft dat mogen ervaren, omdat de HEERE niet laat varen het werk dat Zijn hand begon.

De Filistijnen hebben zich van de schrik hersteld. Dat is weer echt het beeld van de wereld. Steeds weer herstelt zij zich van de schrik. Allerhande kunstgrepen worden te baat genomen om over de ellende heen te komen. Je moet er eens uit, zegt men dan. Of: Je moet niet bij de pakken neer gaan zitten. Of: je moet niet steeds op dat ene punt blijven staren en ga zo maar door. Raadgevingen zijn er te over. Doch buigen onder God is er niet bij. Wel een voortgang in het opstaan tegen God. Zie dat maar bij de Filistijnen.

„Toen togen de Filistijnen op en legerden zich tegen Juda en breidden zich uit in Lechi”. Dat zegt ons dat de rots Etam, die Simson tot zijn woon- en schuilplaats had gekozen in het stamgebied van Juda lag. Lechi is een plaats in die landstreek, zo genoemd door de geschiedschrijver, omdat die plaats later die naam zou krijgen, naar aanleiding van een aldaar plaats gevonden hebbende gebeurtenis. Zie vs. 17.

Hoe moeten wij ons dat nu voorstellen? De Filistijnen heersten altijd nog in het midden van de kinderen Israëls. Zij hadden overal hun bezetting. De ouderen onder ons weten wel wat dat betekent, bezet gebied te zijn. Nu gaan de Filistijnen de bezetting versterken. Er komen meer troepen in het land. Vooral in het stamgebied waar Simson zich ophield. Zij „breidden zich uit in Lechi”. Want de inwoners van het stamgebied van Juda mochten zich eens achter Simson gaan scharen. Dan wist men niet wat daar het einde van zou kunnen zijn. Je zoudt het dus ook zo kunnen zeggen: De Filistijnen vreesden een opstand. En alles moest in het werk worden gesteld om dit te voorkomen. De achtergrond van deze maatregel was natuurlijk de haat tegen Simson.

Nu moeten wij er wel erg in hebben dat we hier niet met een stukje oude geschiedenis te doen hebben, wat vandaag zijn betekenis heeft verloren. Want het gaat over het Woord van God en dat beschrijft ons geen geschiedenis zonder meer, maar heils-geschiedenis. Dat wil zeggen, het verlossend handelen van God wordt er ons in verhaald. En dan zie ik achter die Filistijnen de Boze schuil gaan. Zij vormden de Gode vijandige wereld onder aanvoering van de Overste van deze wereld, dat is de duivel. Heel goed gezien, laat Satan (tegenstander) zijn troepen oprukken tegen Juda. En waarom uitgerekend tegen Juda? Was Juda het niet waaruit Hij zou voortkomen, Die een Heerser zou zijn in Israël? Hij zou de slang de kop vermorzelen, de grote Tegenstander van de Satan zijn, Die zijn rijk zou te gronde richten. In de opmars van de Filistijnen, in de verzwaring van het bezettingsleger komt dus niet alleen haat tegen Simson openbaar, maar bijzonder tegen Hem, Die méér is dan Simson, namelijk de Heere Jezus Christus. Satan is een heel goed strateeg. Hij kijkt als het ware vooruit. Hij weet van welke kant voor zijn rijk gevaar te duchten is. Dit maakt dit stukje

geschiedenis zo aktueel. Ook hier geldt: In het verleden ligt het heden; en in het nu, wat worden zal. Daarom moeten wij in het heden acht geven op wat in het verleden gebeurd is en er voor de toekomst op bedacht zijn wat ons te wachten staat.

Doch ik bemerk dat de mij toegestane ruimte al weer zo ongeveer verbruikt is. Daarom ga ik nu maar eindigen om D.V. de volgende keer verder te gaan.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Boeken van Uitgeverij den Hertog b.v.
Postbus 2421, 3500 GK Utrecht

1. Memoires door Prof. G. Wisse.

Dat Prof. Wisse nog voortleeft, al is het al vele jaren geleden dat hij gestorven is, blijkt duidelijk uit de herdruk van dit boek. De eerste druk verscheen in 1951. We kunnen ons nog goed herinneren dat de uitgever W.H. den Hertog zelf op een classisvergadering te Utrecht kwam met een hele stapel van dit boek. De afgevaardigden konden het boek tegen de gereduceerde prijs van f 6,- kopen. Wisse wist zijn boek als een goede koopman aan te bevelen en de uitgever raakte vele exemplaren kwijt.

Na ruim 30 jaren is er een tweede druk verschenen. Er blijkt nog vraag naar te bestaan. Dat is hieruit te begrijpen, dat Wisse in onze kringen een bepaalde plaats heeft ingenomen. Hij is een figuur van betekenis geweest. Hij leefde niet meer toen ons blad ging verschijnen, maar we houden er ons van overtuigd dat Wisse volkomen achter de doelstelling stond namelijk het bevorderen van de handhaving van de oude gereformeerde beginselen.

We vinden in dit boek een beschrijving van de hoofdpunten in zijn leven. Hij werd geboren in Middelburg. Vóór zijn emeritering heeft hij de gemeente aldaar nog enkele jaren gediend. Daarna is hij in Doorn gaan wonen. Hij noemde zich wel de oefenaar van Doorn. Tot op het laatst van zijn leven heeft hij gearbeid. Regelmatig woonde hij de vergaderingen van de classis Utrecht bij.

Wisse was een figuur apart. De Heere had hem veel gaven geschonken. Hij was zich dat bewust. Dat blijkt uit dit werk. We moeten voor ogen houden dat het nooit gaat om de mens, maar om het werk des Heeren. Hij gebruikt mensen in Zijn dienst. Als we dat recht zien kan ook hier gelden, wat Paulus schrijft: en zij verheerlijkten God in mij.

Het boek is een fotografische herdruk van de vorige uitgave. Daarom zijn de drukfouten blijven zitten. Dat is op zichzelf niet zo erg als het gaat om een verkeerde letter. We vonden echter op blz. 179 een verkeerd jaartal genoemd, namelijk 1904 in plaats van 1914. Had dat niet kunnen worden verbeterd?

De tweede druk bevat een voorwoord van de uitgever. Daarin is opgenomen wat in De Weeker van 29 november 1957 omtrent de begrafenis van deze dienaar des Woords stond.

PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN IN BEWAAR HET PAND

KOMPLETE WONING- INRICHTING EN STOFFERING

Meubelen, Tapijten, Gordijnen, Bedden, Dekens, Zonwering enz. Vloerkleden en Oosterse tapijten.

Geheel vrijblijvend komen wij bij u thuis met onze zeer uitgebreide stalencollecties. Tapijten worden gratis gelegd en voor vakwerk staan wij garant!

Ook verzorgen wij diepreiniging van uw tapijt. Bel ons eens voor een afspraak!

Beleefd aanbevelend:

B. Elderkamp

Frankenoord 17,
3079 LB Rotterdam.
Tel.: 010 - 82 34 87

U bent ook dit jaar weer hartelijk welkom op „De Verrassing”

Pension voor jong en oud. Bungalows en stacaravans. Zondag eerbiedigend. Bespreek tijdig.

Postbus 302, 1794 ZG, Oosterend-Texel.
Tel. 02223-661 of 391

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Aan het slot volgt nog een stuk van de hand van Ds. L.S. den Boer over de arbeid van Wisse aan de Theologische school te Apeldoorn.

Het boek telt 220 blz., is gebonden in geplastificeerd meerkleuren omslag en kost f 32,50.

2. Zeldzame trouw door C. Staal Pzn.

Dit is de tweede druk van een boek dat al vele jaren geleden verscheen. We hebben de schrijver gekend. Hij was een oom van mijn overleden vrouw. Hij kon levendig vertellen. Het verhaal van dit boek is zeer spannend. Lenie Ippel-Breedveld heeft het opnieuw verteld. Het gaat over de tijd van de Bartholomeusnacht in Parijs. De hoofdpersoon is de trouwe dienaar van een franse graaf en diens zoon, die Hugenoten waren. Zij leefden op hun landgoed in Zuid-Frankrijk, maar gingen ondanks de waarschuwingen van hun dienaar Constant naar Parijs, waar ze de verschrikkingen van die nacht meemaakten. Constant waakte over het leven van vader en zoon. Het leek alles verloren, maar het einde was, dat de graaf en zijn zoon weer op het landgoed terugkwamen en in ere hersteld werden.

Het is een spannend verhaal van 116 blz. voor jongens van 12 jaar en ouder. Het telt 116 blz. en kost in geplastificeerd vierkleurenomslag f 11,90.

3. Denk aan je schepper door M. Quist.

Dit boekje bevat 100 dagboekstukjes voor jongeren van 10 tot 15 jaar.

Elk stukje beslaat een bladzijde. Boven de stukjes staat een bijbelgedeelte en een psalmvers, dat gezongen kan worden. Aan het slot vindt men een opgave: zoek op in de bijbel en dan worden Schriftplaatsen genoemd en vragen gesteld. De laatste 12 stukjes gaan over het kerkelijke jaar van Advent tot Pinksteren. In een Voorwoord zegt de schrijver o.a.: Kijkt eens naar de titel van dit dagboekje. Die luidt: „Denk aan je Schepper.” Denk iedere dag aan je Schepper. Hoe? Dat is erg belangrijk. Leest biddend de inhoud van dit dagboekje, maar onderzoekt vooral dagelijks de Bijbel. Dat is nodig om te weten wat de Heere wil dat je doen zal.

De stukjes zijn in het algemeen pakkend geschreven en waarschuwend. Hier en daar zouden we graag wat meer diepgang gezien hebben, maar dat neemt niet weg dat we dit boekje graag in de handen van vele jeugdigen wensen. Het is een aardig boekje voor ouders om aan een jarig kind in bovengenoemde leeftijd ten geschenke te geven.

We hebben wel verschillende opmerkingen. We willen er enkele noemen. In het 16e stukje staat dat dromen nu niets meer hebben te betekenen. Is dat wel juist? Kan de Heere geen onderwijs door dromen geven? Om maar iets te noemen. Verder: in het 18e stuk gaat het over de dromen van Jozef. Vader Jacob bewaarde ze. Dat betekende o.i. meer dan dat Jacob dacht: misschien komen ze uit. En, om niet meer te noemen, in 41 gaat het over wijsheid. Hier had wel gewezen mogen worden op de vreze des Heeren als het beginsel der wijsheid.

Het boekje zag als paperback het licht en kost f 9,90.

B.

HOE RAAKT U DIE PAAR PONDJES KWIJT?

Natuurlijk met de geheel plantaardige Vermageringstabletten. Kuur voor een maand f 20,—

Tevens uit voorraad leverbaar meer dan 40 kruidenmengsels o.a. Eczeem, Galsteen, Galaandoening, Hoge Bloeddruk, Hoofdpijn, Hooikoorts, Ischias, Laxeer. Kuur voor een maand f 15,—

NIEUW

Behalve de soorten Vermagering, Vochtafdrijvend en Zenuwen, nu ook Hoge Bloeddruk, Rheumatiek en Vernauwde Bloedvaten in tabletvorm verkrijgbaar. Maandkuur f 20,—

DROGISTERIJ SIKKING

Barrevoetstraat 5,
2011 WL Haarlem.
Tel. 023 - 312882, b.g.g. 023
324606. Postgiro 190609.

WESTKAPELLE TE HUUR

Vakantiehuis en stacaravan op een mooi plekje op boerderij bij het strand.
Tel. 01187 - 1441.